Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 4 juni 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Behörighet, erkännande och verkställighet av domar i fråga om underhållsskyldighet – Förordning (EG) nr 4/2009 – Artikel 41.1 – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Artikel 24.5 – Dom angående betalning av underhållsbidrag som förklarats vara verkställbar – Invändning mot verkställighet – Behörighet för domstolen i den verkställande medlemsstaten”

I mål C-41/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Amtsgericht Köln (distriktsdomstolen i Köln, Tyskland) genom beslut av den 14 januari 2019, som inkom till domstolen den 23 januari 2019, i målet

FX

mot

GZ, företrädd av modern

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal samt domarna L.S. Rossi (referent), J. Malenovský, F. Biltgen och N. Wahl,

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: handläggaren M. Krausenböck,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 november 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– FX, genom H.W. Junker, Rechtsanwalt,

– GZ, företrädd av modern B.,

– Tysklands regering, genom J. Möller, M. Hellmann och U. Bartl, samtliga i egenskap av ombud,

– Polens regering, genom B. Majczyna, R. Stańczyk och S. Żyrek, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros och S. Duarte Afonso, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och M. Heller, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 27 februari 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av dels rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 7, 2009, s. 1), dels artikel 24.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan FX, med hemvist i Tyskland, och hans minderåriga dotter GZ, som företräds av sin mor och som har hemvist i Polen. Målet rör den hänskjutande domstolens behörighet att pröva FX:s invändning mot verkställigheten av obetalt underhållsbidrag som han är skyldig att betala.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 4/2009

3 Skälen 9–11, 30 och 44 i förordning nr 4/2009 har följande lydelse:

”(9) En underhållsberättigad bör enkelt kunna erhålla en dom i en medlemsstat som automatiskt är verkställbar i en annan medlemsstat utan övriga formaliteter.

(10) För att kunna uppnå detta mål är det lämpligt att utarbeta ett gemenskapsinstrument rörande underhållsskyldighet med bestämmelser om behörighetskonflikter, lagval, erkännande och verkställbarhet, verkställighet, rättshjälp och samarbete mellan centralmyndigheter.

(11) Denna förordnings tillämpningsområde bör omfatta alla former av underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande för att kunna garantera att alla underhållsberättigade behandlas lika. I denna förordning bör begreppet *underhållsskyldighet* ges en självständig tolkning.

…

(30) För att påskynda verkställigheten av en dom som meddelats i en medlemsstat som är bunden av [protokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, av den 23 november 2007, som undertecknades i Haag och godkändes på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/941/EG av den 30 november 2009 (EUT L 331, 2009, s. 17)] i en annan medlemsstat, bör man begränsa de skäl för hinder mot och uppskov med verkställighet som kan åberopas av den underhållsskyldige på grund av underhållsskyldighetens gränsöverskridande art.

Denna begränsning bör inte inverka på de skäl för hinder och uppskov i nationell rätt som inte är oförenliga med de skäl som anges i denna förordning, såsom att den underhållsskyldige betalar det underhåll han är skyldig vid tidpunkten för verkställigheten eller att vissa tillgångar inte kan utmätas.

…

(44) Denna förordning bör ändra [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] genom att ersätta bestämmelserna i den förordningen i fråga om underhållsskyldighet. Med förbehåll för övergångsbestämmelserna i den här förordningen bör medlemsstaterna, när det gäller underhållsskyldighet, tillämpa bestämmelserna i den här förordningen om domstols behörighet, verkställbarhet och verkställighet av domar och om rättshjälp i stället för bestämmelserna i förordning (EG) nr 44/2001, från och med den dag då denna förordning blir tillämplig.”

4 Artikel 1.1 i förordning nr 4/2009 har följande lydelse:

”Denna förordning ska tillämpas på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande.”

5 I artikel 2 i förordningen föreskrivs följande:

”1. I denna förordning avses med:

1. *dom*: varje avgörande angående underhållsskyldighet som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, oavsett dess rubricering, såsom dom, beslut eller förordnande om verkställighet …

…

4. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där domen har meddelats …

5. *verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där verkställighet av domen … begärs.

…”

6 I artikel 3 i förordningen anges följande:

”I frågor som gäller underhållsskyldighet i medlemsstaterna ska behörigheten ligga hos

a) domstolen i den ort där svaranden har hemvist, eller

b) domstolen i den ort där den underhållsberättigade har hemvist, eller

…”

7 Artikel 8 i förordningen har rubriken ”Begränsning av förfaranden”. I punkt 1 föreskrivs följande:

”Om en dom har meddelats i en medlemsstat eller en stat bunden av [konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, som ingicks den 23 november 2007 och godkändes på Europeiska unionens vägnar genom rådets beslut 2011/432/EU av den 9 juni 2011 (EUT L 192, 2011, s. 39)] där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan talan för att ändra domen eller få en ny dom inte väckas av den underhållsskyldige i någon annan medlemsstat, så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där domen meddelades.”

8 Kapitel IV i förordning nr 4/2009, med rubriken ”Erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar”, är indelat i tre avsnitt och är bland annat tillämpligt på verkställighet av domar i fråga om underhållsskyldighet. Enligt artikel 16 i förordning nr 4/2009 är avsnitt 1, som omfattar artiklarna 17–22 i förordningen, tillämpligt på domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av [protokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet]. Enligt samma artikel är avsnitt 2, som omfattar artiklarna 23–38 i förordningen, tillämpligt på domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av Haagprotokollet, medan avsnitt 3, som omfattar artiklarna 39–43 i förordningen, innehåller bestämmelser som ska tillämpas på alla domar.

9 I artikel 41 i förordning nr 4/2009, med rubriken ”Förfarande och villkor för verkställighet”, som återfinns i avsnitt 3 i kapitel IV i förordningen, föreskrivs följande:

”1. Med förbehåll för bestämmelserna i denna förordning ska verkställighetsförfarandet för domar som meddelats i en annan medlemsstat regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. En dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den verkställande medlemsstaten ska verkställas där på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten.

…”

10 I artikel 42 i förordningen föreskrivs följande:

”En dom som har meddelats i en medlemsstat får aldrig omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande, verkställbarhet eller verkställighet begärs.”

11 I artikel 64.2 i förordning nr 4/2009 föreskrivs följande:

”Ett offentligt organs rätt att agera i stället för en person som har rätt att få underhållsbidrag eller att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag ska regleras av den lag som gäller för organet.”

Förordning nr 1215/2012

12 Skäl 10 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

”Tillämpningsområdet för denna förordning bör täcka de väsentliga delarna av privaträtten utom vissa väl definierade delar, i synnerhet underhållsskyldighet, som bör undantas från den här förordningens tillämpningsområde till följd av antagandet av [förordning nr 4/2009].”

13 Artikel 1 i förordning nr 1215/2012 har följande lydelse:

”1. Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. …

2. Denna förordning är inte tillämplig på

…

e) underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande,

…”

14 Artikel 24 i förordning nr 1215/2012, som återfinns i kapitel II under avsnitt 6 med rubriken ”Exklusiv behörighet”, har följande lydelse:

”Följande domstolar i en medlemsstat ska, oberoende av var parterna har hemvist, ha exklusiv behörighet:

…

5. Om talan avser verkställighet av domar, domstolarna i den medlemsstat där domen har verkställts eller ska verkställas.”

Tysk lagstiftning

ZPO

15 767 § i Zivilprozessordnung (civilprocesslagen), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (BGBl. 2007 I, s. 1781) (nedan kallad ZPO), med rubriken ”Verkställighetsinvändning”, har följande lydelse:

”1. Invändningar som avser den fordran som fastställts i domen ska framställas av den underhållsskyldige genom en framställan till domstolen i första instans.

2. Dessa invändningar kan endast tas upp till sakprövning om grunderna för invändningarna har uppkommit först efter det att det muntliga förfarandet avslutats under vilket invändningarna senast borde ha framställts i enlighet med bestämmelserna i denna lag, och i den mån de inte längre kan anföras genom en invändning i förfarandet.

3. Den underhållsskyldige måste i framställan framföra alla invändningar som var möjliga att göra vid den tidpunkt då framställan ingavs.”

FamFG

16 I 120 § i Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (lagen om förfarandet i familjemål och i mål som rör frivillig rättsvård) (nedan kallad FamFG), med rubriken ”Verkställighet”, föreskrivs följande:

”1. Verkställighet i ärenden som rör äktenskapsmål och familjemål ska ske i enlighet med bestämmelserna i [ZPO] om verkställighetsåtgärder.

…”

AUG

17 I 40 § i Auslandsunterhaltsgesetz (lag om indrivning av underhållsbidrag i förbindelserna med utländska stater) av den 23 maj 2011 (BGBl. 2011 I, s. 898) (nedan kallad AUG) föreskrivs följande:

”1. Om verkställighet ska beviljas med stöd av exekutionstiteln ska domstolen besluta att exekutionstiteln ska förses med verkställighetsbeslutet …”

18 I 66 § AUG, med rubriken ”Invändning mot verkställighet”, föreskrivs följande:

”1. Om en utländsk exekutionstitel är verkställbar utan exekvaturförfarande enligt förordning nr 4/2009 eller förklaras verkställbart enligt denna förordning …, kan den underhållsskyldige framställa invändningar mot själva fordran inom ramen för ett förfarande enligt 120 § första stycket [FamFG] jämförd med 767 § [ZPO]. Om exekutionstiteln är ett domstolsavgörande gäller detta endast om de skäl som ligger till grund för invändningen har tillkommit först efter det att avgörandet har meddelats.

…

3. Framställan enligt 120 § första stycket [FamFG] jämförd med 767 § [ZPO] ska inges vid den domstol vid vilken ansökan om verkställighet har ingetts. …”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

19 I dom som meddelades av Sąd Okręgowy w Krakowie (distriktsdomstolen i Krakow, Polen) den 26 maj 2009 fastställdes att FX till sin minderåriga dotter GZ skulle betala ett månatligt underhållsbidrag på cirka 100 euro, med retroaktiv verkan från juni 2008.

20 Efter en ansökan från GZ av den 20 juli 2016 fastställde Amtsgericht Köln (Distriktsdomstolen i Köln, Tyskland) den 27 juli 2016 att ovannämnda dom från Sąd Okręgowy w Krakowie (distriktsdomstolen i Krakow) skulle förses med beslut om verkställighet.

21 Med stöd av denna exekutionstitel inledde GZ, företrädd av modern, ett verkställighetsförfarande mot FX i Tyskland. FX bestred detta förfarande och framställde den 5 april 2018, med stöd av 767 § ZPO, en invändning mot verkställighet vid Amtsgericht Köln (distriktsdomstolen i Köln).

22 Till stöd för invändningen gjorde FX gällande att det utestående underhållsbidrag som är aktuellt i det nationella målet redan hade betalats, antingen direkt fram till år 2010 eller, från december 2010, genom underhållsbidragsfonden (Polen), till vilken FX, i förhållande till sin ekonomiska förmåga, hade återbetalat de belopp som betalats till GZ. FX gjorde gällande att merparten av denna fordran under alla omständigheter hade upphört.

23 Den hänskjutande domstolen vill för det första få klarhet i huruvida den invändning mot verkställighet som FX har framställt vid den domstolen omfattas av dess internationella behörighet.

24 Den hänskjutande domstolen anser att om det aktuella målet skulle anses utgöra ett mål som rör underhållsskyldighet i den mening som avses i artikel 1 i förordning nr 4/2009, har denna domstol inte någon internationell behörighet enligt denna förordning, eftersom endast polska domstolar är behöriga att pröva den invändning som FX har framställt mot betalning av det utestående underhållsbidrag som är aktuellt i det nationella målet.

25 Den hänskjutande domstolen har härvidlag påpekat att det följer av delar av tysk doktrin att en invändning mot verkställighet enligt 767 § ZPO faktiskt ska anses utgöra ett mål som rör underhållsskyldighet i den mening som avses i förordning nr 4/2009, eftersom invändningar som görs i ett sådant mål, särskilt en betalningsinvändning eller en invändning om fordringsöverlåtelse, i slutändan inte avser det sätt på vilket verkställigheten genomförs – vilket bedöms enbart utifrån exekutionsrätten – utan avser exekutionstiteln som sådan. Den hänskjutande domstolen har vidare framhållit att denna invändning mot verkställigheten i funktionellt hänseende motsvarar en ansökan om jämkning av det underhållsbidrag för vilket en exekutionstitel utfärdats. En sådan jämkningsansökan omfattas enligt artikel 8 i förordning nr 4/2009 av de i artikeln angivna behörighetskriterierna. Denna tolkning, som förespråkas i delar av tysk doktrin och som den

hänskjutande domstolen är benägen att ansluta sig till, är enligt den hänskjutande domstolen den enda som är förenlig med det mål som eftersträvas med förordningen, nämligen att säkerställa att den underhållsberättigade skyddas och ges en privilegierad ställning med hänsyn till behörighetsreglerna. Den underhållsberättigade ska nämligen inte vara tvungen att försvara sig mot en verkställighetsinvändning som avser materiella invändningar mot det fordrade underhållsbidrag för vilket en exekutionstitel utfärdats, då verkställighetsinvändningen framställts vid domstolarna i den medlemsstat där verkställighet av det fordrade underhållsbidraget ska äga rum.

26 Vidare har den hänskjutande domstolen påpekat att den tyska lagstiftaren tvärtom uppenbarligen anser att domstolarna i den medlemsstat där en fordran på underhållsbidrag ska verkställas är behöriga att pröva en sådan verkställighetsinvändning som den som föreskrivs i 767 § ZPO, varigenom den underhållsskyldige har rätt att göra invändningar mot själva fordran. Enligt den hänskjutande domstolen är ståndpunkten i den dominerande doktrinen i Tyskland även att en sådan verkställighetsinvändning inte utgör ett mål i fråga om underhållsskyldighet i den mening som avses i förordning nr 4/2009, bland annat på grund av att syftet med det begärda rättsskyddet endast avser verkställigheten av fordran, medan den ursprungliga exekutionstiteln inte påverkas.

27 För det fall den andra ståndpunkten ska gälla vill den hänskjutande domstolen, för det andra, få klarhet i huruvida FX:s verkställighetsinvändning ska anses utgöra en ”talan [som] avser verkställighet av domar” i den mening som avses i artikel 24.5 i förordning nr 1215/2012.

28 Enligt den hänskjutande domstolen är det inte möjligt att enbart utifrån dom av den 4 juli 1985, AS-Autoteile Service (220/84, EU:C:1985:302), och dom av den 13 oktober 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653), besvara denna fråga. Dessa domar meddelades nämligen mot bakgrund av den lagstiftning som gällde före ikraftträdandet av förordning nr 4/2009. Enligt artikel 1.2 e i förordning nr 1215/2012 är den förordningen inte tillämplig på underhållsskyldighet.

29 Mot denna bakgrund beslutade Amtsgericht Köln (distriktsdomstolen i Köln) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Utgör en invändning mot verkställighet, som framställs i enlighet med 767 § [ZPO] mot en utländsk dom om betalning av underhållsbidrag, ett mål om underhållsskyldighet i den mening som avses i [förordning nr 4/2009]?

2) Om så inte är fallet, utgör en invändning mot verkställighet, som framställs i enlighet med 767 § [ZPO] mot en utländsk dom om betalning av underhållsbidrag, en talan som avser verkställighet av domar i den mening som avses i artikel 24.5 i [förordning nr 1215/2012]?”

Prövning av tolkningsfrågorna

30 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida en verkställighetsinvändning som framställts av den underhållsskyldige och som riktar sig mot verkställigheten av en dom om betalning av underhållsbidrag som meddelats av en domstol i ursprungsmedlemsstaten, omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 4/2009, förordning nr 1215/2012 och den internationella behörigheten för domstolarna i den verkställande medlemsstaten.

31 Det framgår särskilt av skälen 10 och 11, artikel 1.1 och artikel 2 i förordning nr 4/2009 att förordningen utgör ett unionsinstrument som bland annat omfattar bestämmelser om behörighetskonflikter, lagval, erkännande och verkställbarhet samt verkställighet av domstolsavgöranden angående underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- och svågerlagsförhållanden.

32 Unionslagstiftaren har med detta instrument avsett att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i förordning nr 44/2001 med bestämmelser som, med tanke på de särskilda krav på skyndsamhet som gäller vid obetalda underhållsbidrag, underlättar förfarandet vid den verkställande domstolen och därmed gör förfarandet snabbare (dom av den 9 februari 2017, S., C-283/16, EU:C:2017:104, punkt 32). För detta ändamål innehåller förordning nr 4/2009 ett kapitel IV, med rubriken ”Erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar”, som särskilt reglerar verkställigheten av avgöranden från medlemsstaternas domstolar i fråga om underhållsskyldighet.

33 Förordning nr 4/2009 utgör således lex specialis vad gäller bland annat frågor om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden inom det specifika området underhållsskyldighet, vilket för övrigt bekräftas av förordning nr 1215/2012, genom vilken förordning nr 44/2001 upphävdes. Det följer nämligen av artikel 1.2 e i förordning nr 1215/2012, jämförd med skäl 10 i samma förordning, att underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- och svågerlagsförhållanden undantas från förordningens materiella tillämpningsområde till följd av antagandet av förordning nr 4/2009.

34 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 39 och 40 i sitt förslag till avgörande omfattas ett mål såsom det nationella målet – som inletts vid en domstol i en medlemsstat (den verkställande medlemsstaten), och som avser verkställighet av en dom angående underhållsskyldighet som följer av ett familjeförhållande, vilken meddelats av en domstol i en annan medlemsstat (ursprungsmedlemsstaten) och vilken förklarats verkställbar i den verkställande medlemsstaten – av tillämpningsområdet för förordning nr 4/2009, särskilt kapitel IV.

35 Den omständigheten att en nationell domstol, i likhet med den hänskjutande domstolen, har att pröva en invändning mot verkställigheten av den dom som meddelats av en domstol i ursprungsmedlemsstaten angående betalning av underhållsbidrag ändrar inte denna bedömning. Såsom domstolen har slagit fast har nämligen en sådan invändning mot verkställighet som föreskrivs i 767 § ZPO ett nära samband med verkställighetsförfarandet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 juli 1985, AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, punkt 12). När en sådan invändning avser en ansökan om verkställighet av en dom angående underhållsskyldighet omfattas den, precis som ansökan om verkställighet, således av tillämpningsområdet för förordning nr 4/2009.

36 Vad för det andra gäller de tvivel som den hänskjutande domstolen hyser beträffande sin internationella behörighet, i egenskap av domstol i den medlemsstat där en fordran på underhållsbidrag ska verkställas, att pröva en sådan invändning mot verkställighet som den som är aktuell i det nationella målet, påpekar domstolen att även om det i kapitel IV i förordning nr 4/2009 finns ett antal bestämmelser om verkställighet av domar i fråga om underhållsskyldighet, så avser ingen av dessa bestämmelser uttryckligen behörigheten på verkställighetsstadiet.

37 Bland bestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel IV i förordning nr 4/2009, med rubriken ”Bestämmelser som gäller alla domar”, återfinns emellertid artikel 41.1 i denna förordning, av vilken det följer dels att verkställighetsförfarandet för domar som meddelats i en annan medlemsstat regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten, dels att en dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den verkställande medlemsstaten ska verkställas där på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten.

38 Det följer underförstått och med nödvändighet av denna bestämmelse i förordning nr 4/2009 att en framställan som har ett nära samband med förfarandet för verkställighet av en dom om betalning av underhållsbidrag som meddelats av en domstol i ursprungsmedlemsstaten, såsom den verkställighetsinvändning som framställts i det nationella målet, omfattas, i likhet med själva ansökan om verkställighet av nämnda dom, av behörigheten för domstolarna i den verkställande medlemsstaten.

39 I detta avseende skulle det bland annat strida mot de mål som det erinras om ovan i punkt 32, nämligen enkelhet och skyndsamhet som eftersträvas med förordning nr 4/2009, särskilt det system i vilket artikel 41.1 i förordningen ingår, om den behöriga domstolen i den verkställande medlemsstaten, när den underhållsberättigade vid denna domstol ansökt om verkställighet av en dom som förklarats verkställbar i den staten, under alla förhållanden måste förklara sig obehörig att pröva en invändning mot verkställigheten till förmån för domstolen i ursprungsmedlemsstaten, på grund av att sistnämnda domstol, såsom domstolen i den medlemsstat där den underhållsberättigade har hemvist, enligt artikel 3 b i förordning nr 4/2009 är mest lämpad att säkerställa skyddet för den underhållsberättigade.

40 Domstolen har nämligen slagit fast att närheten mellan den behöriga domstolen och den underhållsberättigade inte utgör det enda syftet som eftersträvas med förordning nr 4/2009 (dom av den 18 december 2014, Sanders och Huber, C-400/13 och C-408/13, EU:C:2014:2461, punkt 40). Förordningen syftar även till att säkerställa en god rättskipning, inte bara med avseende på en optimering av domstolsväsendet, utan även med hänsyn till parternas intresse, oavsett om det gäller käranden eller svaranden, av enkel tillgång till domstolsprövning och förutsägbara behörighetsregler (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, Sanders och Huber, C-400/13 och C-408/13, EU:C:2014:2461, punkt 29).

41 Vidare medför skyldigheten för domstolen i den verkställande medlemsstaten att under alla förhållanden förklara sig obehörig att pröva en invändning om verkställighet, såsom den som är aktuell i det nationella målet, till förmån för domstolen i ursprungsmedlemsstaten som har fastställt fordran på underhållsbidrag, inte att indrivningen av internationella underhållsbidrag underlättas i största möjliga mån, i enlighet med ett av de främsta syftena med förordning nr 4/2009, utan tvärtom att förfarandet blir orimligt utdraget och tungrott samt att det i betydande utsträckning innebär tidsförlust och ytterligare kostnader för parterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 december 2014, Sanders och Huber, C-400/13 och C-408/13, EU:C:2014:2461, punkt 41).

42 Härav följer att en domstol i den verkställande medlemsstaten, som har att pröva en ansökan om verkställighet av en dom om betalning av underhållsbidrag som meddelats av en domstol i ursprungsmedlemsstaten, är behörig enligt förordning nr 4/2009, särskilt förordningens artikel 41.1, att pröva en verkställighetsinvändning när denna har ett nära samband med den ansökan om verkställighet som ingetts till den domstolen.

43 Det ska i detta avseende tilläggas att invändningen om verkställighet i målet vid den nationella domstolen grundar sig på sökandens påstående att han redan till stor del har betalat den aktuella fordran på underhållsbidrag, antingen direkt eller indirekt genom underhållsbidragsfonden.

44 Även om det ankommer på EU-domstolen att tillhandahålla de uppgifter om tolkningen av förordning nr 4/2009 som är användbara för den hänskjutande domstolen med avseende på ett sådant skäl för invändningen, ankommer det uteslutande på den hänskjutande domstolen att bedöma de faktiska omständigheter och den bevisning som parterna i det nationella målet har åberopat till stöd för sina påståenden.

45 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 78 i sitt förslag till avgörande utgör ett skäl som avser att fordran är betald ett av de skäl som normalt beaktas i samband med verkställigheten, vilket för övrigt betonas i skäl 30 andra meningen i förordning nr 4/2009. Där anges nämligen att det förhållandet att den underhållsskyldige betalar det underhåll som vederbörande är skyldig vid tidpunkten för verkställigheten utgör ett av de skäl för hinder eller uppskov med verkställighet enligt nationell rätt som inte är oförenliga med denna förordning.

46 När en dom har meddelats i en medlemsstat där den underhållsberättigade har hemvist, syftar ett sådant skäl som åberopas till stöd för den underhållsskyldiges invändning mot verkställigheten vid domstolen i den verkställande medlemsstaten varken till att jämka domen eller att erhålla en ny dom i

den sistnämnda medlemsstaten i den mening som avses i artikel 8 i förordning nr 4/2009. Ett sådant skäl syftar inte heller till att begära omprövning av domen i sak i den verkställande medlemsstaten i den mening som avses i artikel 42 i nämnda förordning.

47 En invändning mot verkställighet som grundas på detta skäl har nämligen ett nära samband med verkställighetsförfarandet, eftersom invändningen endast syftar till att bestrida det belopp som fortfarande är obetalt i förhållande till domen om betalning av underhållsbidrag genom att den underhållsskyldige lägger fram bevisning till stöd för den påstådda betalningen av fordran. Det ankommer på domstolen i den verkställande medlemsstaten att pröva såväl huruvida denna bevisning kan tillåtas som huruvida den styrker påståendena.

48 I det nationella målet framgår det för övrigt av bestämmelserna i 66 § AUG att den underhållsskyldige endast kan framställa invändningar på grundval av omständigheter som inträffat efter antagandet av domen om fastställande av obetalt underhållsbidrag. Sådana bestämmelser utesluter således att omständigheter som den underhållsskyldige har åberopat vid domstolen i ursprungsmedlemsstaten, eller som hade kunnat åberopas, med giltig verkan kan åberopas till stöd för en invändning mot verkställigheten.

49 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 79–81 i sitt förslag till avgörande påverkas bedömningen i punkterna 46 och 47 ovan inte av att ett sådant offentligt organ som underhållsbidragsfonden, i det nationella målet, träder i den underhållsskyldiges ställe i förhållande till den underhållsberättigade.

50 I ett sådant mål avser nämligen ett ingripande från ett sådant organ, något som för övrigt föreskrivs i artikel 64.2 i förordning nr 4/2009, endast det sätt på vilket fordran på underhållsbidrag har betalats samt den bevisning som den underhållsskyldige har lagt fram vid domstolen i den verkställande medlemsstaten till stöd för sitt påstående att han eller hon indirekt har betalat fordran. Ett sådant ingripande saknar betydelse för sakfrågan i den dom meddelats av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som fastställde det obetalda underhållsbidraget.

51 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande:

– Förordning nr 4/2009 ska tolkas så, att en invändning mot verkställigheten som framställs av den underhållsskyldige och som riktar sig mot verkställigheten av en dom från en domstol i ursprungsmedlemsstaten genom vilken fordran på underhållsbidrag fastställts, omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 4/2009 och den internationella behörigheten för domstolarna i den verkställande medlemsstaten.

– Enligt artikel 41.1 i förordning nr 4/2009 och relevanta bestämmelser i nationell rätt ankommer det på den hänskjutande domstolen, i egenskap av domstol i den verkställande medlemsstaten, att pröva huruvida den bevisning som den underhållsskyldige åberopat till stöd för den påstådda betalningen av en stor del av fordran kan tillåtas och huruvida den styrker påståendena.

Rättegångskostnader

52 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ska tolkas så, att en invändning mot verkställighet, som framställs av den underhållsskyldige och som riktar sig mot verkställigheten av en dom från en domstol i ursprungsmedlemsstaten genom vilken fordran på underhållsbidrag fastställts, omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 4/2009 och den internationella behörigheten för domstolarna i den verkställande medlemsstaten.

Enligt artikel 41.1 i förordning nr 4/2009 och relevanta bestämmelser i nationell rätt ankommer det på den hänskjutande domstolen, i egenskap av domstol i den verkställande medlemsstaten, att pröva huruvida den bevisning som den underhållsskyldige åberopat till stöd för den påstådda betalningen av en stor del av fordran kan tillåtas och huruvida den styrker påståendena.

Underskrifter